

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer 'En Ya'aqov

agadot Bavli vi-Yerushalmi 'im perushe ve-ha-ḥidushim she-ba'u bo
ke-khol asher nidpesu kamah pa'amim : u-ve-tosefet ma'alot rabim

Ibn-Ḥaviv, Ya'aqov Ben-Shelomoh

המלש ןב בקעי, ביבח-ןבא

[Kaliningrad?], [1860?]

ינש קרפ. ןיכרענ ןיא

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9337

האומר סלע זו לצדקה מותר לשנותה בין
לאחר בין לעצמו בין אמר עלי בין אמר ה"ו.
ת"ר סלע זו לצדקה עד שלא באת ליד גבאי
מותר לשנותה משבאת ליד גבאי אסור לשנותה
שס ע"ב *איני והא ר' ינאי ויוף ופרע שאני ר' ינאי דניחא
להו לענייכם דכמה דמשהי מעשה ומייתי להו.
ת"ר ישראל שהתנדב מנורה או נר לכהכ"נ אסור
לשנותה סבר ר' חייא [בר אבא] למימר לא
שנא לדבר הרשות ולא שנא לדבר מצוה א"ל
ר' אמי הכי א"ר יוחנן לא שנו אלא לדבר הרשות
אבל לדבר מצוה מותר לשנותה:

אין נערכין

פרק שני

א כתיב *צדקתך כתררי אל וגו' אמר רב יהודה
ח אלמלא צדקתך כתררי אל מי יבור
ע"ב לעמוד לפני משפטיך תהום רבה רבה אמר
מליס לו
[לאחר להלוותה לאחר: לעצמו לכרכיו ולאחר זמן שלם]:
ר' ינאי גבאי היה ויזיף מעות הלדקה לכורכו ופרע:
דכמה דמשהי רבי ינאי דלית ליה זוזי למפרע כיקח להו לעניי:
דמעשה ר' ינאי לכנורא ואמר דלית ליה מעות לקלק לעניי
וכוסה אותם ללדקה ואיכא רווחא לעניי:
אמר רב יהודה אלמלא וכו' כדמפרש לקמן במאי פליגי:

אין נערכין פרק שני ערבין קפח

צדקתך כהררי אל מפני שמשפטיך תהום רבה
במאי קא מפלגי בדר' אלעזר ור' יוסי בר חנינא
דאיתמר ר' אלעזר אומר כובש ור' יוסי בר
חנינא אומר נושא רבה כר' אלעזר ורב יהודה
כר' יוסי בר חנינא:

א"ר יוחנן משום ר"ש בן יהוצדק י"ח ימים יחיד י
גומר בהם ההלל ה' ימי החג וח' ימי
חנוכה וי"ט ראשון של פסח וי"ט (ראשון) של
עצרת ובגולה כ"א ט' ימי החג ח' ימי חנוכה וב'
י"ט של פסח וב' י"ט של עצרת מ"ש בחג דאמרינן
כל יומא ומ"ש בפסח דלא אמרינן * כל יומא ^{שס ע"ג}
דחג חלוקין בקרבנותיהן פסח אין חלוקין בקרבנותיהן
שבת דחלוקה בקרבנותיה לימא לא איקרי מועד
ר"ח דאיקרי מועד לימא לא איקדש בעשיית
כובש כשהקב"ה שוקל מעשיו של אדם כשהן מקלה על
מקלה תופש מן העוונות וכיזשן במלולות יס כמו שאל' ישן
ירחמנו יכנוס עונותינו : נושא כותן ידו למטה מן העוונות וכיזשן
למעלה כדי שיכריעו הזכיות כמו שאל' נושא עון ופלוגתא דר'
אלעזר ור' יוסי בר קנינא במס' ר"ה רבה דאמר כר' אלעזר והכי
משמע לדקתך הנאה עלינו כהררי אל מפני שאתה כובש לעונות
בתהום רבה ורב יהודה כר' יוסי [בר קנינא] והכי משמע אלמלא
לדקתך שאתה מגביה העונות למעלה כהררי אל מי יוכל לעמוד
בפניהם מפני שיהו מפריעין למטה עד תהום רבה :
ימי החג חלוקים בקרבנותיהן דפרי החג מתמעטין והולכין :
ר"ח דאיקרי מועד דכתיב קרא עלי מועד צפ' בתרא

ישעיהו ל

מלאכה דכתיב *השיר יהיה לכם כליל התקדש
 חג לילה המקודש לחג טעון שירה ושאין מקודש
 לחג אין טעון שירה ר"ה וי"ה דאיקרו מועד
 ואקדוש בעשיית מלאכה לימא משום דר' אבהו
 דא"ר אבהו אמרו מה"ש לפני הקב"ה רבש"ע
 מפני מה אין אומרים ישראל שירה לפניך בר"ה
 וי"ה א"ל אפשר מלך יושב על כסא דין וספרי
 חיים וספרי מתים פתוחין לפניו וישראל אומרים
 שירה לפני והא חנוכה דלא הכי ולא הכי
 וקאמרי משום ניסא פורים דאיכא ניסא לימא
 א"ר יצחק לפי שאין אומרים שירה על נס
 שבח"ל. מתקיף לה ר"נ בר יצחק והרי יציאת
 מצרים דנס שבח"ל הוא ואמרינן הלל כדחניא
 עד שלא נכנסו לארץ הוכשרו כל הארצות לומר
 שירה משנכנסו לארץ לא הוכשרו כל הארצות
 לומר שירה רב נחמן אמר קריאתה זו הלילא
 רבא אמר בשלמא התם הללו עבדי ה' ולא עבדי
 פרעה הכא הללו עבדי ה' ולא עבדי אחשורוש
 אכתי עבדי אחשורוש אנן ולרב נחמן דאמר
 קריאתה זו היא הלילא והחניא משנכנסו לארץ
 לא הוכשרו כל הארצות לומר שירה כיון שגלו
 חזרו להתירן הראשון:

דתענית תמוז דהבואשתא מליוה מליוה דכתי' קרא עלי מועד:
 [השיר הלל: מקודש בעשיית מלאכה]: קריאתה קריאת
 המנילה:

אין נערכין פרק שני ערכין קפט

ת"ר אבוב היה במקדש חלק היה דק היה של ^ס
 קנה היה ומימורת משה היה צוה המלך
 וצפוחו זהב *וקולו לא היה ערב נטלו ציפוי גי' גמ'
 והיה קולו ערב כמו שהיה. צלצל היה במקדש
 של נחשרת היה והיה קולו ערב ונפגם ושלחו
 חכמים והביאו אומנים מאלכסנדריא של מצרים
 ותיקנוהו ולא היה קולו ערב נטלו תקונו והיה
 קולו ערב כמו שהיה. מכתשת היתה במקדש
 של נחשת היתה ומימורת משה היתה והיתה
 מפטמת הבשמי' נתפגמ' והביאו אומני' מאלכסנדרי'
 של מצרים ותיקנוהו ולא היתה מפטמת [כמו
 שהיתה] נטלו תיקונה והיתה מפטמת כמו שהיתה
 אלו שני כלים נשתיירו ממקדש ראשון ונתפגמו
 ולא היה להם ארוכה ועליהם אמר דוד *נחשת מלכני' א'
 ממורט *נחשרת (ממורק) [מרוק] ועליהם הוא ד"ה ב' ד'
 אומר *וכלי נחשת מוצהב שנים חמודות (מוהב) ^{ב' ד' ח}
 [כזהב] רב ושמואל חד אמר שנים שקולים כאחד
 של זהב וח"א כל א' ואחד שקול כשנים של
 חלק קלוי: דק גילדו דקה: צלצל ב' כלים מכיס זה ע"ג זה
 וקולו דק וקורין להם לכנ"ל: מפטמ' אח הבשמים [אנה
 היו כותשין סממכי הקטורת והיה קולו ללול ומפטמת הנשמים]
 יפה ונותנת נהם ריח כדאמרי' בכריתו' השוקק אומר היטב הדק
 הדק היטב שהקול יפה לנשמים: ב' כלים לללל ומכתשת: נחשת
 ממורט דק שיכולין לקפלו: ממורק קלל לזי"שכט:

קדש
 קודש
 מועד
 אבהו
 כש"ע
 כר"ה
 ספרי
 מרים
 הכי
 לימא
 נס
 יאר
 תניא
 לומר
 רצות
 ילא
 עבדי
 זורוש
 אמר
 לארץ
 שגלו
 מועד:
 קריאת

אין נערכין פ"ק שני ערכין

והב תני רב יוסף ששניהם שקולים כאחד של
והב תניא ר' נתן אומר שניים היו שנא' שנים
א"ת שנים אלא שניים:

ב (תניא) [תני] רשב"ג (אומר מי) שילוח היה
מקלה מים בכאיסר וצורה המלך

והרחיבותו כדי שיתרבו מימיו ונתמעטו חורו
ומיעטותו והיה מקלה מים לקיים מה שנא' *אל
יתהלל חכם בחכמתו וגו':

סא אמר (רבה) [רבא] בר שילא אמר רב מתנה
יא אמר שמואל מגריפה היתה בבהמ"ק *

נקבים היו בה וכל אחד ואחד מוציא י' מיני זמר
נמצאת כולה מוציאה ק' מיני זמר במתניתא תנא
היא אמה וגבוה אמה וקתא יוצא הימנה ועשרה
נקבים היו בה כ"א מוציא ק' מיני זמר נמצאת

שניים נ' לללים ונ' מכתשות:

שילוח נהר: בכאיסר שלא היו מימיו כונעין אלא כלכור קטן
שאינו קצב אלא כמוציא איסר ואעפ"כ היה מוליא מים
לכל העורף: אל יתהלל חכם וגו' שקמתו אינה אלא מקלקלת
לפי שכלי מקדש ראשון נעשו על פי הגבורה מדכתיב הכל נכתב
מיד ה' עלי השכיל:

מגריפה שנה גורפין את דגן המזבח ויד"ל והוא (כמין כ"ף)
[כעין כ"ף]: י' נקבים היו בה ובכל קצב היה קפה
אחד ובכל קנה וקנה היו צו י' נקבים ובכל קצב של קנה מוליא
מין זמר כמלאת כולה מוליאה ק' מיני זמר (ואמה גבוהה):

אין נערבין פרק שני ערביין קצ

כולה מוציאה אלף מיני זמר אר"נ ב"י וסימניך
מתני' גוזמא :

א"ר יהודה אמר שמואל מנין לעיקר שירה מן שם
התורה שנא' *ושרת בשם ה' אלהיו איוהודניים יח
שירות שבשם הוי אומר זו שירה ואימא נשיאות
כפיים מדכתיב *לשרתו ולכרך בשמו מכלל ס
דברכת כהנים לאו שירות הוא רב מתנה אמר
מהכא *תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך סס כח
בשמחה וטוב לבב איזו היא עבודה שבשמחה
וטוב לבב הוי אומר זו שירה ואימא ד"ת דכתיב
*פקודי ה' ישרים משמחי לב משמחי לב איקרו תלים יח
טוב לא איקרו ואימא בכורים דכתיב *ושמחת דנניס כו
בכל הטוב טוב איקרו טוב לבב לא איקרו :

חזקיה אמר מהכא *וכנניהו שר הלויים (ישיר) סס
[במשא יסור] במשא כי מבין הוא אל ד"ס אמו
תקרו יסור אלא ישיר בלוטוי א"ר יוחנן מהכא

[וסימניך שלא תטעה מי אמר מאה ומי אמר אלף : מחניתין
גוזמא דרך משניות לשכות גוזמא כגון הכך דאמר בשמיטת קולין
בפ' גיד הנשה] :

אין אדם שר שירה אלא מתוך שמחה וטוב לבב דכתיב הכה
עבדי ירוכו מטוב לבב : אימא בכורים וה"ק תחת אשר לא
הנאת בכורים :

(ישור במשא) חזקיה אמר מהכא אשכחן שירת לויס מן
התורה (ישיר) [יסור] במשא נשיאות קול נשיר : בלוטוי

חדני ד *לעבוד עבודת עבודה איווהי עבודה שצריכה
 עבודה הוי אומר זו שירה ר' יצחק אומר מהכא
 תליס פא *שאו זמר' ותנו תוף כנור נעים עם נבל ר"נ כר
 יסני' כד יצחק אמר מהכא * (הם) [המה] ישאו קולם
 ירונו בגאון ה' צהלו מים ותנא מייתי ליה מהכא
 חדני ד *ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקדש עליהם
 בכחף ישאו ממשמע שנאמר בכחף איני יודע
 שישאו מה ת"ל ישאו אין ישאו אלא לשון שירה
 תליס פא וכן הוא אומר *שאו זמר' ותנו תוף ואומר ישאו
 קולם ירונו וגו' חנניא בן אחי ר' יהושע אומר
 שוות יט מהכא * משה ידבר והאלהי' יעננו בקול * ער
 עס ע"נ עסקי קול רב אשי אמר מהכא * ויהי [כאחד]
 ד"ס נס למחצצרים ולמשוררים להשמיע קול אחד ר'
 חדני ית יונחן אמר מהכא * לא ימותו גם הם גם אתם
 מה אתם בעבודת מזבח אף הם בעבודת מזבח תניא
 נמי הכי לא ימותו גם הם גם אתם בשלהם
 שס חכס : [שירה] לריך עבודת קרבן שאיכו נאמר [אלא] על
 היין של נסכי קרבן כדכתיב ותקעתם במלולרות על עולותיכם :
 צהלו מים ילהלו נשיר נהמ"ק יותר מלהלת ים סוף : מייתי לה
 מהכא לעיקר שירה מן התורה : על עסקי קול שהיה מלווהו
 לשורר לפי שמה לוי היה : אף הם הלויים בעבודת מזבח ולא
 משכחת לויס כשרי' לעבודת מזבח אלא נשיר : מה אתם אכהכי'
 קאי קרא : אתם בשלהם הכהנים שכנסו בעבודת לויס

אין נערכין פרק שני ערכין קצא

והם בשלכם כמיחה הם בשלהם אינן כמיחה
אלא באזהרה :

[בעי ר' אבין עולת נדבת ציבור טעונה שירה ג
או אינה טעונה שירה עולותיכם אמר ^ס

רחמנא אחר עולת חובה ואחת עולת נדבה או
דילמא עולותיכם דכלהו ישראל קאמר רחמנא
זכו' ת"ש] רבי יוסי אומר מגלגלין זכות ליום
זכאי וחובה ליום חייב אמרו כשחרכ בית ראשון
אותו היום ט' באב היה ומוצאי שבת היה ומוצאי
שביעית היה ומשמרתו של יהויריב היתה והיו
ליום עומדים על דוכנם ואומרים שירה ומה שירה

היו אומרים *וישב עליהם את אונם וכרעתם ^{מלים 57}
יצמיתם ולא הספיקו לומר יצמיתם ה' אלהינו

עד שבאו אויבים וכבשום וכן בשניה האי שירה
מאי עבדתיה אילימא דעולת חובה מי הואי
כגון שזררו : והם בשלכם לוי שענד על המזבח ככהן :

הם בשלהם כגון לוי מזורר שהניף דלתות ולוי שוער שאמר
שיר שהרי [הלויס] חלוקין היו זה למזורר זה לשוער :

[עולת נדבת ציבור כגון קיץ המזבח הנאה מן השופרות
שכותכין בהן מעות מותר קטאת ומותר אשם : עולותיכם

ותקעתם בקולרות על עולותיכם והיינו שירה] : זכות ליום
זכאי זכיסן כגאלו זכיסן עתידין ליגאל : מוצאי שבת א'

בשנת : ובמוצאי שביעית היתה שנה שמינית : (וכן בשניה
במזבן שני והיינו קובה ע"י קייב דשני פעמים קרב באותו יום

וב' פעמים כנאום כשהיו קורין אותו מזמור : עולת חובה

ין
יכרה
מחכא
נכר
קולם
מחכא
ליהם
יודע
שירה
ישאו
אומר
ער*
[אחד]
חד ר'
אתם
תניא
שלחם
[א]
על
תיכם
יתי לה
מלווה
בכ ולא
אכהכי
לויס

איך נערכין פרק שני ערכין קצב

שמונה שנא *למנצח על השמינית על נימא תלים יב
שמינית של עוה"ב עשר שנא *עלי עשור ועלי שס 5ב
נבל עלי הגיון בכינור ונא *הודו לה' בכנור בנבל שס 5ג
עשור זמרו לו שירו לו שיר חדש:

יש בערכין

פרק שלישי

משנה נמצא אומר בפיו חמור מן העושה מעשה ד
וכן מצינו שלא נחתם גזר דין על אבותינו טו
במדבר אלא על לשון הרע שנא *וינסו אותי זה מדבר יד
עשר פעמים גו':

בנבל עשור של י' כימים ולעה"ב משתעי מדכתיב שיר קדש לשון
זכר דשירות העה"ז לשון נקבה כדאמרינן במכילתין כשם
שנקבה זו יולדת כך תשועות הללו סופן לילד לרות אבל שיר של
עה"ב לשון זכר שאיכו יולד:

(נמצא האומר בפיו וכו' פי' כן הוא תשלום המשנה שאמרה
שהאונס והמפתה לעולם כותן כ' שקלים קנס בין
אנס גדולה שבהוכה בין קטנה שבישראל והמוליא שס רע
לעולם כותן ק' שקלים ועל זה סיים כמלא האומר בפיו
שהמוליא שס רע קמור מהאונס ומפתה שאיכו כותן אלא
כ': וכן מצינו כלו' וכן מליכו שהאומר בפיו קמור מעושה
מעשה): שלא נחתם מפרש בגמ' : גזר דין אלא ליכנס
לארץ : זה עשר פעמים גבי מרגלים כתיב דמשמע על
זה נחתם :